

به نام خدا

بررسی تاثیر استفاده از روش های نوین تدریس بر تعاملات کلاسی در مدارس

مolfan :

منصوره حبیبی

مرضیه کرد

شهلا رشیدی فر

ندا بوستانی

ندا دیانت

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۳)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: حبیبی، منصوره، ۱۳۴۹
عنوان و نام پدیدآور: بررسی تاثیر استفاده از روش های نوین تدریس بر تعاملات کلاسی در مدارس /
مولفان منصوره حبیبی، مرضیه کرد، شهلا رشیدی فر، ندا بوستانی، ندا دیانت.
مشخصات نشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری: ۱۰۰ ص.
شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۵۵-۳۳۳-۱
وضعیت فهرست نویسی: فیپا
موضوع: مدارس - روش های نوین تدریس - تعاملات کلاسی
شناسه افزوده: کرد، مرضیه، ۱۳۶۰
شناسه افزوده: رشیدی فر، شهلا، ۱۳۵۲
شناسه افزوده: بوستانی، ندا، ۱۳۶۶
شناسه افزوده: دیانت، ندا، ۱۳۶۷
رده بندی کنگره: LB۱۰۳۰/۳
رده بندی دیویی: ۳۷۱/۷۰
شماره کتابشناسی ملی: ۹۹۲۰۸۰۸
اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیپا

نام کتاب: بررسی تاثیر استفاده از روش های نوین تدریس بر تعاملات کلاسی در مدارس
مولفان: منصوره حبیبی - مرضیه کرد - شهلا رشیدی فر - ندا بوستانی - ندا دیانت
ناشر: انتشارات ارسطو (سازمان چاپ و نشر ایران)
صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر
تیراژ: ۱۰۰۰ جلد
نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۳
چاپ: زبرجد
قیمت: ۱۰۰۰۰۰ تومان
فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:
<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۴۵۵-۳۳۳-۱
تلفن مرکز بخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵
www.chaponashr.ir

انتشارات ارسطو

فهرست

مقدمه:	۷
بخش اول: مبانی نظری روش‌های نوین تدریس	۹
فصل اول: تعریف و انواع روش‌های نوین تدریس	۹
نگاه نو به تعاملات کلاسی: رهیافت‌های نوین تدریس و تحول در ارتباطات آموزشی	۹
رقص تعاملات: گام‌های نوین در کلاس درس	۱۰
نقش شگرف روش‌های نوین تدریس در خلق تعاملات کلاسی	۱۲
نقش پردیس دانش‌آموز در رهیافت‌های نوین آموزشی: از دریافت‌کننده تا سازنده‌ی تعامل	۱۳
نقش سازنده معلم در معماری تعاملات کلاسی نوین	۱۵
نقش روش‌های نوین تدریس در انعکاس و پاسخگویی به تنوع یادگیری در تعاملات کلاسی	۱۶
نقش روش‌های نوین تدریس در شکل‌گیری تعاملات کلاسی	۱۷
نقش آموزش‌های تکمیلی در شکل‌گیری تعاملات کلاسی پویا	۱۹
فصل دوم: بررسی دیدگاه‌های مختلف در مورد آموزش و یادگیری	۲۱
نقش سیمای نوین معلم در رقص تعاملی کلاس	۲۱
نقش ریسمان‌های پنهان انگیزش در فرش تعاملات کلاسی	۲۲
نقش روش‌های نوین تدریس در ارتقاء تعاملات کلاسی	۲۴
روند تعامل همیارانه: نقش دانش‌آموز در کلاس نوین	۲۵
نقش پنهان ارزشیابی: چگونه روش‌های نوین و دیدگاه‌های متفاوت در ارزیابی، تعاملات	۲۷
کلاسی را شکل می‌دهند؟	۲۷
نقش آفرینی تعاملی: بررسی مهارت‌های اجتماعی در بستر روش‌های نوین تدریس	۲۸

پیوند دانش و تجربه: تقویت تعامل دانش‌آموزان با منابع متنوع در عصر نوین ۳۰

پیچیدگی تعاملات کلاسی و رقص نوآوریِ تدریسی: آیا فرهنگ و اجتماع، ریتم آموزش را
تغییر می‌دهند؟ ۳۱

فصل سوم: نقش تعاملات کلاسی در یادگیری مؤثر ۳۳

نقش‌آفرینی دانش‌آموزان در تئاتر تعاملات کلاسی ۳۳

نقش‌آفرینی دانش‌آموز در کلاس درس: رهیافت‌های نوین و نگاهی نو به تعاملات ۳۴

انقلاب تعاملات کلاسی: نقش روش‌های نوین تدریس ۳۶

انقلاب تعاملی در کلاس درس: نقش روش‌های نوین تدریس در فهم دانش‌آموزان ۳۷

نقش شگرف تعامل در کلاس درس: بررسی و ارزیابی تاثیر روش‌های نوین تدریس ۳۸

نقش شگرف فناوری در رقص تعاملات کلاسی ۴۰

نقش روش‌های نوین تدریس در تعاملات کلاسی: زمینه‌های تعامل آزادانه ۴۱

نقش تعاملات کلاسی در پرورش آگاهی و مهارت‌های دانش‌آموزان ۴۳

بخش دوم: روش‌های نوین تدریس و تاثیر بر تعاملات کلاسی ۴۵

فصل چهارم: بررسی روان‌شناسی یادگیری و ارتباط آن با روش‌های نوین تدریس ۴۵

نقش‌آفرینی تعاملات کلاسی در عصر تحول آموزشی ۴۵

نقش‌آفرینی تعاملات کلاسی در عصر نوین آموزش: از آموزش منفعل تا تجربه مشارکتی ۴۷

نقش روش‌های نوین تدریس در ارتقای تعاملات کلاسی مبتنی بر یادگیری معناگرا ۴۸

انقلاب تعاملی در کلاس درس: نقش روش‌های نوین تدریس ۴۹

نقش شگرف روش‌های نوین تدریس در تعاملات کلاسی ۵۱

نقش شگرف تعاملات کلاسی در شکوفایی یادگیری ۵۲

نقش روش‌های نوین تدریس در افزایش تنوع تعاملات کلاسی ۵۴

نگاهی ژرف به چالش‌های روان‌شناختی روش‌های نوین تدریس و ارتقای تعاملات کلاسی ۵۵

فصل پنجم: روش مسئله‌محور و تاثیر آن بر تعاملات دانش‌آموزان ۵۹

- نقش روش مسئله‌محور در ارتقای تعاملات کلاسی: تحلیلی نوین ۵۹
- انقلاب تعاملی در کلاس: نقش روش مسئله‌محور در گفتمان دانش‌آموزی ۶۰
- نقش روش مسئله‌محور در شکل‌گیری تعاملات کلاسی دوستانه‌تر ۶۲
- نقش روش مسئله‌محور در ارتقای تعاملات کلاسی متکثر ۶۳
- نقش شطرنج تعاملی در کلاس درس: بررسی تاثیر روش مسئله‌محور بر حل مسئله ۶۵
- نه پنجره‌ی تعامل: شناسایی و ارزیابی تعاملات مسئله‌محور در کلاس ۶۶
- بازنگری تعاملی کلاس درس؛ آیا روش مسئله‌محور، منشا انگیزه است؟ ۶۸
- نقش تعاملی روش مسئله‌محور در ساختار کلاسی ۶۹

فصل ششم: روش‌های مشارکتی و همکاری گروهی و نقش آنها در تعاملات کلاسی

- ۷۳ ..... ۷۳
- نقش آفرینی تعاملات کلاسی در تحول آموزش: رهیافت‌های نوین و سنت ۷۳
- نقش تعاملی گروه در ارتقای یادگیری: کاوش در تاثیرات روش‌های نوین ۷۴
- نقش آفرینی تعاملات گروهی برای شکوفایی مشارکت دانش‌آموزان کم‌توان ۷۶
- نقش عوامل کلیدی در تحول تعاملات کلاسی با روش‌های نوین تدریس ۷۷
- نقش شگرف همکاری گروهی در پرورش اجتماع‌مند دانش‌آموزان ۷۹
- نقش همکاری گروهی در تحریک انگیزه یادگیری دانش‌آموزان ۸۰
- نقش تعاملات کلاسی در ساختار یادگیری مدرن ۸۲
- نقش شگفت‌انگیز همکاری گروهی در بازآفرینی تعاملات کلاسی ۸۳

فصل هفتم: روش‌های مبتنی بر فناوری اطلاعات و ارتباطات و تاثیر آنها بر تعاملات

- کلاسی ۸۵
- نواحی خاکستری تعامل: نقش نرم‌افزارهای تعاملی در کلاس درس ۸۵
- نقش بازی‌های آنلاین در خلق تعاملات کلاسی پویا و انگیزشی ۸۶
- نقش شگرف فناوری در ارتقای تعاملات کلاسی: بررسی تاثیر پلتفرم‌های آنلاین ۸۸

- نقش فناوری در تعاملات کلاسی: آیا ابزارهای نوین، کلاس‌ها را به محفل‌های یادگیری مشارکتی تبدیل می‌کنند؟ ۸۹
- نقش فناوری در فضاهای تعاملی آموزشی: رهیافت‌های نوین در مقابل روش‌های سنتی .. ۹۱
- نقش فناوری در گسترش تعاملات آموزشی فراتر از چهار دیواری کلاس ۹۲
- نقش شگرف فناوری در ارتقای تعاملات کلاسی ۹۴
- نغمه‌های نوین تعامل: فناوری و تنوع یادگیری در کلاس درس ۹۵
- منابع ۹۹**

مقدمه:

امروزه، تحولات چشمگیر در عرصه تکنولوژی و آموزش، ضرورت بازنگری در روش‌های تدریس سنتی را بیش از پیش آشکار ساخته است. در دنیای امروز، دانش‌آموزان با منابع اطلاعاتی متنوع و دسترسی‌های بی‌نظیر به دانش مواجه‌اند و نیازمند شیوه‌های یادگیری فعال‌تر و تعاملی‌تر هستند. روش‌های نوین تدریس، با تکیه بر تکنولوژی، بازی‌های آموزشی، فعالیت‌های گروهی و فراهم آوردن فضای یادگیری مشارکتی، می‌توانند به طور چشمگیری در بهبود تعاملات کلاس درس تاثیرگذار باشند. این کتاب، به بررسی دقیق و جامع تاثیر این روش‌های نوین بر نحوه تعامل دانش‌آموزان با یکدیگر و با معلم، و نیز بررسی چگونگی افزایش مشارکت و انگیزه آنان در فرایند یادگیری می‌پردازد. ما در این پژوهش، تلاش خواهیم کرد تا با تجزیه و تحلیل مطالعات پیشین، تجربیات عملی معلمان و همچنین نظریه‌های روان‌شناسی یادگیری، درک عمیق‌تری از این تاثیرگذاری‌ها به دست آوریم. این بررسی، امیدواریم به معلمان و مدیران مدارس کمک کند تا با انتخاب روش‌های تدریس مناسب، فضای یادگیری پویا و تعاملی‌تری را برای دانش‌آموزان ایجاد کنند و در نهایت، به ارتقای کیفیت آموزش و یادگیری در مدارس بپردازند. هدف نهایی ما، ارائه راهکارهای عملی و کاربردی برای بهبود تعاملات کلاسی در راستای یادگیری مؤثر و ماندگار است.

بخش اول:

مبانی نظری روش‌های نوین تدریس

فصل اول:

تعریف و انواع روش‌های نوین تدریس

نگاه نو به تعاملات کلاسی: رهیافت‌های نوین تدریس و تحول در ارتباطات آموزشی

بررسی تاثیر روش‌های نوین تدریس بر تعاملات کلاسی، نقشی کلیدی در ارتقاء کیفیت آموزش و یادگیری دارد. در این راستا، مقایسه روش‌های سنتی و نوین تدریس، موجب روشن شدن تفاوت‌های چشمگیری در نحوه تعامل دانش‌آموزان با معلم و همکلاسی‌ها می‌شود.

روش‌های سنتی تدریس، غالباً بر یک الگوی تک‌سویه متکی است. در این رویکرد، معلم بعنوان منبع اصلی اطلاعات و دانش، نقش مهمی در انتقال محتوا ایفا می‌کند. دانش‌آموزان، غالباً در نقش گیرنده‌ی صرف اطلاعات قرار می‌گیرند و فعالیت‌های یادگیری محدود به گوش دادن و ثبت کردن است. این رویکرد، اغلب منجر به تعاملات یک‌طرفه و کم‌رنگ بین دانش‌آموزان و معلم، و همچنین میان دانش‌آموزان با یکدیگر می‌شود. حضور ذهن و مشارکت فعال دانش‌آموزان به طور ضمنی در این نوع کلاس‌ها محدود می‌ماند و به نوعی یک فضای غیر پویا در کلاس ایجاد می‌شود.

در مقابل، روش‌های نوین تدریس، به جای تمرکز بر انتقال صرف اطلاعات، به توسعه‌ی تفکر انتقادی، حل مسئله و همکاری دانش‌آموزان توجه می‌کنند. استفاده از ابزارها و تکنیک‌های نوین مانند بازی‌های آموزشی، پروژه‌های گروهی، فعالیت‌های عملی و تکنولوژی‌های نوین، می‌تواند نقش معلمان را به عنوان راهنما و تسهیل‌گر یادگیری تغییر دهد. در این رویکرد، دانش‌آموزان به نقش فعال‌تری در فرآیند یادگیری دست می‌یابند. آن‌ها با مطرح کردن پرسش‌ها، مشارکت در بحث‌ها، و همکاری با همکلاسی‌ها، تعاملات گسترده و پویاتری با هم و با معلم برقرار می‌کنند.

از نظر تعامل دانش‌آموزان با همکلاسی‌ها، روش‌های نوین تدریس فضای بیشتری برای گفت‌وگو، مبادله ایده‌ها، تشکیل گروه‌های همفکری و حل مسئله‌های مشترک را فراهم می‌آورند. دانش‌آموزان در این محیط، با همکاری و مشارکت، به درک عمیق‌تری از موضوعات می‌رسند. همچنین، با استفاده از روش‌های همکاری و تعاملی، دانش‌آموزان به توانایی مباحثه و دفاع از دیدگاه‌های خود دست می‌یابند.

اما تفاوت‌ها تنها در سطح تعاملات کلاسی خلاصه نمی‌شود. روش‌های نوین تدریس، به ایجاد حس مسئولیت شخصی و انگیزه در دانش‌آموزان کمک می‌کنند. دانش‌آموزان در این روش‌ها به درک عمیق‌تر موضوعات و یادگیری مستقل توجه می‌کنند. آن‌ها با برخورداری از تجربیات متنوع و مشارکت در فعالیت‌های مختلف، به توسعه مهارت‌های مخاطب‌پذیری و ارتباط مؤثر نیز کمک می‌کنند.

با توجه به موارد مذکور، می‌توان با یافتن نقاط قوت هر یک از روش‌های تدریس، فرصتی مناسب برای توسعه و ایجاد فضای مناسب تر در کلاس آموزش فراهم کرد.

از طریق درک تفاوت‌های وجود دارنده در روش‌های سنتی و نوین تدریس و تعاملات کلاسی مربوط به آنها، می‌توانیم جهت اصلاح و ارتقاء کیفیت آموزش و یادگیری گام‌های مؤثرتری برداریم. بررسی عمیق‌تر این موضوع، راه را برای طراحی مداخلات مؤثرتر در سیستم آموزش و پرورش هموار می‌کند.

رقص تعاملات: گام‌های نوین در کلاس درس

تحول در روش‌های تدریس، با هدف ارتقای تعاملات کلاسی، عرصه آموزش را به سوی آینده‌ای نوین سوق داده است. این تحول، شامل روش‌های نوین مبتنی بر فناوری و روش‌های نوین غیرفناوری است که هر دو، با رویکردی متفاوت، به دنبال ارتقای یادگیری و مشارکت فعال دانش‌آموزان هستند. بررسی این دو دسته از روش‌ها، نیازمند نگاهی عمیق به نحوه‌ی تاثیرگذاری آنها بر چگونگی تعاملات کلاسی است.

روش‌های نوین تدریس مبتنی بر فناوری، با بهره‌گیری از ابزارهای دیجیتال، دنیایی از امکانات را در اختیار معلمان و دانش‌آموزان قرار می‌دهند. از ویدئوهای آموزشی گرفته تا پلتفرم‌های تعاملی آنلاین و نرم‌افزارهای شبیه‌سازی، این روش‌ها فضای کلاس درس را فراتر از چهار

دیواری آن می‌برند و به دانش‌آموزان این امکان را می‌دهند تا با منابع متنوع و تعاملی، درگیر فرایند یادگیری شوند. فضای مجازی، امکان تعاملات هم‌زمان و غیرهم‌زمان را فراهم می‌آورد و از طریق فعالیت‌های گروهی آنلاین و بحث‌های مجازی، مشارکت دانش‌آموزان را به اوج می‌رساند. در این روش‌ها، توجه به «یادگیری مشارکتی» و «یادگیری مبتنی بر حل مسئله» از اهمیت بالایی برخوردار است، زیرا ابزارها و بسترهای فناوری، فضای مناسبی برای این دو شیوه یادگیری را ایجاد می‌کنند.

اما روش‌های نوین تدریس غیرفناوری نیز، با استفاده از تکنیک‌های خلاقانه و متمرکز بر دانش‌آموز، به دنبال ایجاد تعاملات کلاسی موثر هستند. به کارگیری روش‌های بازی‌محور، تفکر انتقادی و «یادگیری بر پایه پروژه»، از جمله‌ی این روش‌ها هستند. در این روش‌ها، معلم، نقش یک راهنما و هدایتگر را بر عهده دارد و به دنبال این است که با ایجاد موقعیت‌های چالش‌برانگیز و تعاملات رو در رو، ذهن کنجکاو و فعال دانش‌آموزان را تحریک کند. مهارت‌های ارتباطی و تفکر انتقادی به طور مستقیم در این روش‌ها مورد توجه قرار می‌گیرند و فضای مشارکتی، از طریق فعالیت‌های گروهی، به طور ویژه تقویت می‌شود.

مقایسه این دو روش، ما را به نقاط قوت و ضعف هر یک راهنمایی می‌کند. روش‌های مبتنی بر فناوری، می‌توانند در دسترسی به منابع متنوع و ایجاد تعاملات گسترده‌تر، بسیار مفید باشند. اما به خاطر نیاز به دسترسی به زیرساخت‌های مناسب، در تمام موارد قابل اجرا نیستند. از سوی دیگر، روش‌های غیرفناوری، بدون وابستگی به تجهیزات، می‌توانند در هر شرایطی به کار گرفته شوند و بر مهارت‌های اجتماعی و ارتباطی دانش‌آموزان تاکید ویژه‌ای داشته باشند.

همچنین، باید به تفاوت در نوع و ماهیت تعاملات توجه داشت. روش‌های مبتنی بر فناوری، ممکن است تعاملات را به شکل غیرمستقیم و از طریق ابزارهای واسطه‌ای هدایت کنند، در حالی که روش‌های غیرفناوری، تعاملات را به صورت مستقیم و رو در رو تقویت می‌کنند. این تفاوت‌ها می‌تواند در نحوه‌ی شکل‌گیری و نوع ارتباطات بین دانش‌آموزان و معلم، تأثیرگذار باشد.

در مجموع، بررسی و مقایسه عمیق‌تر این دو دسته از روش‌ها، نیازمند پژوهش‌های گسترده‌ای در زمینه‌ی تاثیرگذاری بر تعاملات کلاسی و همچنین ملاحظات فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی

در هر محیط آموزشی است. تحلیل عمیق این مولفه‌ها، می‌تواند ما را به درک دقیق‌تری از پتانسیل و چالش‌های هر روش در ارتقای تعاملات کلاسی در مدارس برساند.

نقش شگرف روش‌های نوین تدریس در خلق تعاملات کلاسی

روش‌های نوین تدریس، با طیف وسیعی از تکنیک‌ها و ابزارها، چهره‌ای تازه به تعاملات کلاسی می‌بخشند. این شیوه‌ها، با دور شدن از روش‌های سنتی تک‌سویه، به فضایی مشارکتی و پویا در کلاس درس می‌انجامند. تحولات و تحولات دیجیتال در سطوح گوناگون تاثیر عمیقی بر این تغییر گذاشته‌اند. بررسی این تغییرات نشان می‌دهد که نحوه تعامل دانش‌آموزان با محتوا و هم‌دیگر، به طور قابل توجهی تحت تاثیر روش‌های نوین قرار گرفته است.

یکی از جنبه‌های کلیدی روش‌های نوین تدریس، تمرکز بر فعالیت‌های دانش‌آموز محور است. به جای صرفاً ارائه اطلاعات از سوی معلم، این شیوه‌ها دانش‌آموزان را به عنوان کنشگران فعال در فرایند یادگیری معرفی می‌کنند. به کارگیری روش‌های تعاملی، مانند کار گروهی، بازی‌های آموزشی، و پروژه‌های مشارکتی، فرصت‌های بیشتری را برای گفتگو، تبادل ایده‌ها و ایجاد ارتباط بین دانش‌آموزان فراهم می‌کند. استفاده از فناوری‌های نوین، مانند ویدئوهای آموزشی، پلتفرم‌های آنلاین تعاملی و نرم‌افزارهای آموزشی تعاملی، این امکان را فراهم می‌کند که دانش‌آموزان در سطحی گسترده‌تر و با شیوه‌ای متفاوت با مطالب درگیر شوند.

این تعاملات دو سویه در کلاس درس، با روش‌های نوین، صرفاً به تبادل اطلاعات محدود نمی‌شود، بلکه به ایجاد یک فضای یادگیری پویا و انگیزشی منجر می‌شود. فضایی که در آن دانش‌آموزان احساس مسئولیت و مالکیت فرایند یادگیری را تجربه می‌کنند. از طریق فعالیت‌های گروهی، دانش‌آموزان مهارت‌های ارتباطی، تفکر انتقادی و حل مسئله را تقویت می‌کنند. این فرایند تعاملی، به طور قابل ملاحظه‌ای باعث افزایش درک عمیق‌تر مطالب و ایجاد یادگیری پایدارتر می‌شود.

اما تنها فعالیت‌های دانش‌آموز محور، نیستند که می‌توانند تعامل را ارتقا دهند. یکی دیگر از جنبه‌های کلیدی این تغییرات، تغییر در نقش معلم است. معلم در روش‌های نوین تدریس، دیگر صرفاً منبع اطلاعات نیست، بلکه نقش یک راهنما، تسهیل‌گر و هدایت‌کننده را برعهده می‌گیرد. معلم با ایجاد فضایی امن و حمایتی، به دانش‌آموزان انگیزه می‌دهد تا به طور فعال در

کلاس شرکت کنند و ایده‌های خود را ارائه دهند. این تغییر در نقش، به طور غیرمستقیم باعث ایجاد تعاملات صمیمانه‌تر و خلاقانه‌تر در کلاس درس می‌شود.

با بررسی اجمالی بر شیوه‌های نوین تدریس، به وضوح می‌توان مشاهده کرد که چگونگی طراحی و اجرای این فعالیت‌ها، می‌تواند بر میزان و کیفیت تعاملات کلاسی تأثیرگذار باشد. تنوع روش‌ها و ابزارهای آموزشی، فرصت‌های بی‌نظیری برای ایجاد فضاهای یادگیری پویا و تعاملی فراهم می‌کند. انتخاب روش‌های نوین، بستگی به نوع محتوا، سطح دانش‌آموزان، و اهداف آموزشی دارد. بهینه‌سازی این روش‌ها، نیازمند توجه به فاکتورهای مختلفی است، از جمله توانمندسازی معلمان، دسترسی به منابع آموزشی مناسب، و طراحی دقیق فعالیت‌های آموزشی.

در نهایت، باید به این نکته اشاره کرد که، انتشار و به اشتراک‌گذاری تجربیات موفق در استفاده از روش‌های نوین تدریس، می‌تواند نقش مهمی در گسترش و پیشرفت این شیوه‌ها داشته باشد. این تبادل نظر و تجربه می‌تواند معلمان و دانش‌آموزان را در جهت ایجاد فضای یادگیری مشارکتی و تعاملی، به شیوه‌ای نوین، یاری کند.

نقش پرديس دانش آموز در رهيافت‌هاي نوين آموزشي: از دريافت‌کننده تا سازنده‌ي

تعامل

در عرصه آموزش و پرورش مدرن، تمرکز بر روش‌های نوین تدریس، تحولی شگرف در چگونگی تعاملات کلاسی ایجاد کرده است. این تحول، نگاهی نو به نقش دانش‌آموز در فرایند یادگیری می‌اندازد و از جایگاه صرفاً دریافت‌کننده به سوی مشارکت فعال و سازنده سوق می‌دهد. این تغییر بنیادین، از طریق بهره‌گیری از روش‌های مختلف، به دانش‌آموزان فرصت می‌دهد تا در تعاملات کلاسی نقش مؤثری ایفا کنند.

یکی از جنبه‌های کلیدی این روش‌ها، تغییر در ماهیت «درس» است. درس‌های سنتی، معمولاً به صورت یک‌طرفه و با تمرکز بر انتقال اطلاعات از معلم به دانش‌آموز طراحی می‌شدند. در مقابل، روش‌های نوین، به ساختارهای تعاملی و مشارکتی توجه بیشتری دارند. این تغییر ساختار، دانش‌آموز را از نقش یک شنونده‌ی صرف به سوی یک فعالِ فعال و پرسش‌گر سوق

می‌دهد. به جای گوش دادن منفعلانه، دانش‌آموز به فرآیند تحلیل و تفسیر و همچنین خلق مفاهیم می‌پردازد.

نقش فعالانه دانش‌آموز در این روش‌ها با ابزارهای آموزشی متنوعی تقویت می‌شود. کارگاه‌های عملی، فعالیت‌های گروهی و پروژه‌های پژوهشی، فرصت‌های ارزشمندی را برای هم‌اندیشی، فرایند خلاقیت و کسب دانش عملی فراهم می‌کنند. گفت‌وگوها، بحث‌ها، و پرسش و پاسخ‌های مداوم، فضای تعامل را برای دانش‌آموزان پویا و جذاب می‌سازند. استفاده از ابزارهای فناورانه، مانند نرم‌افزارهای تعاملی، شبکه‌های اجتماعی آموزشی، و پلتفرم‌های آنلاین، تجربیات یادگیری را متنوع و واقعی‌تر می‌سازد و فرصت‌های بی‌نظیری برای مشارکت دانش‌آموزان از طریق نظرات و مشارکت‌های آنلاین ایجاد می‌کند.

در این رویکرد، معلم به جای ارائه صرف اطلاعات، به عنوان یک راهنما و مربی عمل می‌کند. او نقش خود را در هدایت فرایند یادگیری و ایجاد فضایی محرک برای تعاملات و همکاری، تقویت و ارتقاء می‌دهد. در واقع، مفهوم «تدریس» در این روش به «هدایت یادگیری» تغییر می‌یابد. این تغییر نقش، فضای تعامل کلاسی را پویا و مشارکتی می‌کند و به دانش‌آموزان این امکان را می‌دهد که نه تنها اطلاعات را جذب کنند، بلکه آنها را با تفکر و تجربه خود ارتباط داده و به ایجاد دانش بپردازند.

این تعاملات، با توجه به ویژگی‌های شخصیتی و نیازهای دانش‌آموزان، متنوع هستند. معلم با ایجاد فضایی امن و حمایتی، زمینه را برای ابراز عقاید، پرسش‌های آزادانه، و مشارکت فعال هر دانش‌آموز فراهم می‌کند. این امر منجر به درک عمیق‌تر مفاهیم و رشد مفاهیم شخصی دانش‌آموزان می‌شود.

بررسی عمیق‌تر این تغییر نقش، به ما می‌آموزد که آموزش مدرن، به دانش‌آموزان نقش فعال و تعمیم یافته‌تری در فرآیند یادگیری می‌دهد. این نقش، از محیط صرف دریافت اطلاعات به یک نقش کنشگرانه، خلاقانه و مشارکتی تبدیل می‌شود. این تحول، نگاه ما را به اهمیت تعامل در فرایند یادگیری دگرگون می‌کند.

نقش سازنده معلم در معماری تعاملات کلاسی نوین

استفاده از روش‌های نوین تدریس در مدارس، تحولی چشمگیر در تعاملات کلاسی ایجاد کرده است. این تحول، از نگاه صرفاً انتقال اطلاعات به سمت پدیده‌ای پویا و تعاملی حرکت کرده است. در این منظر نوین، نقش معلم دیگر صرفاً ارائه کننده اطلاعات نیست، بلکه هدایتگر، راهنما و شریک دانش‌آموز در فرایند یادگیری است. این تغییر رویکرد، به معلمی پیشرو و فعال نیازمند است که بتواند با درک نیازها و انگیزه‌های دانش‌آموزان، فضایی حمایتی و تعاملی برای یادگیری آنان فراهم کند.

یک معلم در روش‌های نوین تدریس، نقش خود را از مرکز به حاشیه منتقل کرده و به عنوان یک «مهندس تعامل» عمل می‌کند. او با طراحی فعالیت‌های گروهی، کارگاه‌های تعاملی، پروژه‌های مشارکتی و به‌کارگیری ابزارهای فناوری نوین، زمینه برای گفتگو، بحث و تبادل نظر دانش‌آموزان را فراهم می‌کند. این تعاملات که بر اساس همکاری، همفکری و احترام متقابل بنا شده‌اند، تاثیر بسزایی در یادگیری عمیق و ماندگار دانش‌آموزان دارند.

برای تسهیل این تعاملات مثبت، معلم می‌تواند از روش‌هایی چون آموزش مبتنی بر پرسش و پاسخ، تفکر نقادانه، حل مسئله، بازی‌های آموزشی و طراحی پروژه‌های پژوهشی استفاده کند. در این روش‌ها، دانش‌آموزان به جای دریافت صرف، به کاوش، کشف و ساختن دانش می‌پردازند و این فرآیند یادگیری با در نظر گرفتن نیازها و تفاوت‌های هر دانش‌آموز، توجه بیشتری به جنبه‌های فراشناختی و عاطفی آنها دارد.

یکی از مولفه‌های کلیدی در این فرایند، ایجاد فضایی امن و احترام‌آمیز در کلاس درس است. معلم در این روش، نقش یک مربی و راهنمای آگاه را ایفا می‌کند که به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا نظرات و ایده‌های خود را بدون ترس از قضاوت یا تمسخر بیان کنند. این امر، نه تنها به افزایش مشارکت دانش‌آموزان می‌انجامد، بلکه اعتماد به نفس و مشارکت در سطح کلاسی را تقویت می‌کند.

با به‌کارگیری استراتژی‌های تدریس فعال مانند استفاده از ابزارهای فناوری و تکنولوژی آموزشی، معلم می‌تواند ارتباطات بین‌فردی دانش‌آموزان را بهبود بخشد. معلم با برنامه‌ریزی فعالیت‌های گروهی و تقسیم کارها، زمینه برای تعاملات بین اعضای گروه را فراهم می‌کند. توجه به